

FOTO- GRAFISK CENTER

Undervisningsmateriale

Everything Represents - Nothing Is

23.03.19 – 19.05.19

Om undervisningsmaterialet

Undervisningsmaterialet har til formål at formidle Fotografisk Centers udstilling *Everything Represents - Nothing Is* til målgruppen folkeskole- og gymnasieelever.

Undervisningsmaterialet indeholder en række arbejdsspørgsmål, der tager udgangspunkt i udstillingen. Arbejdsspørgsmålene lægger op til diskussioner angående de tematikker, som udstillingen arbejder med. Materialet giver mulighed for læring i anderledes rammer.

Udstillingen og undervisningsmaterialet kan være relevant indenfor for flere fag, heriblandt mediefag, billedkunst, historie, filosofi, dansk med flere.

Om udstillingen

Everything Represents - Nothing Is tager udgangspunkt Ingmar Bergmans (1918-2007), Uppsala, Sverige) film skildret gennem en række samtidskunstnere, hvis arbejde har en dyb forbindelse til den svenske instruktør. Nogle af samtidskunstnerne approprierer Bergmans film, mens andre dekonstruerer scener fra Bergmans film. Appropriationskunst er når kunstnere låner fra andre kunstneres billedverdener og motivkredse, og gør det til deres eget. Fælles for alle er dog, at de undersøger relationerne mellem Ingmar Bergman og billedkunsten gennem en række forskellige kunstneriske udtryk.

Fotografisk Centers årstema '19 er passage, og det hænger tæt sammen med disse samtidsværker og deres relation til Bergman. Udstillingen skildrer hvordan betydning kan passere fra et kunstværk til et andet, men også hvordan værket samtidig, i processen, transformerer sig og åbner op for nye læsninger af både det oprindelige og det nye værk. Gennem samtidsværkerne kan filmene få et nyt liv, og genfødes i en ny tid og sammenhæng.

Der arbejdes med nogle af de tematikker, som Bergman også arbejdede med i sit oeuvre - ofte eksistentielle spørgsmål om liv, religion, moral og andre af livets store og vigtige spørgsmål.

De udstillende kunstnere er: Maria Finn, Ragnar Kjartansson, Hanna Ljungh, Magdalena von Rudy og Ylva Snöfrid. Derudover består udstillingen af skitser, rekvisitter, noter og et ældre grafisk blad med relation til Bergman og hans film.

Arbejdsspørgsmål

I udstillingen er den svenske filminstruktør Ingmar Bergman repræsenteret gennem klip fra følgende film: *Sommeren med Monika* (1953), *Det syvende segl* (1957), *Som i et spejl* (1961), *Lys i mørket* (1962), *Stilheden* (1963), *Ulvetimen* (1968), *Tryllefløjten* (1975) og *Fanny og Alexander* (1982).

Man kan maks se to minutter fra hver film, og filmklippene er nøje udvalgt. Fælles for alle klippene er, at de relaterer sig til forholdet mellem film og billedkunst. filmklippene relaterer sig også til værkerne i udstillingen.

Refleksionsspørgsmål om Ernst Ingmar Bergman:

Hvilket indtryk får man af Ingmar Bergman på baggrund af de udvalgte filmklip?

Hvem var Ingmar Bergman og hvilke temaer arbejdede han med?

Hvad er en spillefilm?

På hvilken måde adskiller filmverden sig fra kunstverden? Eller overlapper de hinanden? Hvis ja, hvordan?

I udstillingen kan man udover filmklip og samtidskunstværker også finde skitser, rekvisitter, inspirationskilder med videre, der alt sammen har en relation til Bergman.

Ingmar Bergman, *Arbejdsbog*, 1956, blandede teknikker på kollegieblok, 20 x 18 cm.

©Troels Jeppe, installationsbilleder fra udstillingen

Bergmans egen arbejdsbog med noter og skitser er udstillet. Notesbogen er et helt personligt arbejdsredskab, og man kan se Bergmans særlige udtryk deri.

Hvordan husker du selv dine tanker og idéer? Har du en notesbog som Bergman?

Hvordan kan notesbøger bruges som et arbejdsredskab i kreative processer?

Kender du andre arbejdsredskaber som dette?

P. A. Lundgren, *Vraget*, 1961, blyantskitse på papir, 52 x 62 cm.

©Troels Jeppe, installationsbilleder fra udstillingen

Et andet arbejdsredskab er skitsen, hvoraf der er udstillet en af filmarkitekten og setdesigneren P. A. Lundgren. Skitsen forestiller et vrag, som er med i Bergmans film *Som i et spejl* fra 1961.

Hvad vil det sige, at noget er en skitse?

Hvorfor har man valgt at udstille en skitse i en udstilling med mange andre, færdige kunstværker?

Ingmar Bergman have forskellige inspirationskilder og samarbejdspartnere gennem livet, præcis som samtidskunstnerne her i udstillingen var inspireret af Bergman. Et udvalg af disse er at finde i udstillingen.

Papteater, u. å., papir og træ, 65 x 54 x 105 cm.

©Troels Jeppe, installationsbillede fra udstillingen

Der er for eksempel udstillet et papteater, som er en reproduktion af den slags papteater, som Bergman selv havde som barn. Teatret og det teatraliske har haft stor betydning for Bergman. Det kommer til udtryk i mange af hans film.

Hvad er et teater, og hvad vil det sige at noget er teatralisk?

Har du været i teater før? Hvilken slags oplevelse var det i forhold til at se en film?

Axel Fridell, *Nelly og hendes bedstefar*, 1932-33, tørnålsradering, 16 x 20 cm.

©Troels Jeppe, installationsbilleder fra udstillingen

Axel Fridells grafiske blad er blevet lavet på baggrund af engelske Charles Dickens roman *Nelly og hendes bedstefar* (*The Old Curiosity Shop*) fra 1841. Fridell er altså ligesom Bergman blevet inspireret af nogen, der arbejde før hans egen tid.

Hvad betyder det at være nogens inspiration og at blive inspireret af andre?

Kan du finde eksempler fra dit eget liv, hvor du er blevet inspireret af noget?

Bergman havde et eksemplar af bladet hængende i hjemmet og har i flere tilfælde hentet inspiration i Fridells værk.

Hvordan tror du, at dette værk har inspireret Bergman?

Kan du se nogle ligheder mellem Fridell og Bergman f.eks. ift. stemning, motiv osv.?

I udstillingen er der også rekvisitter, det vil sige genstande, der indgår i film eller forestillinger, som en del af scenografien.

P. A. Lundgren, *Kristus*, 1957, bemalet balsatræ, 110 x 60 x 30 cm.

©Troels Jeppe, installationsbilleder fra udstillingen

Hvilke temaer kan du forestille dig, der er i filmen, som denne Kristusfigur er med i?

Kristusfiguren indgår i Bergmans film *Lys i mørket* fra 1963, som handler om præsten Tomas, der efter tabet af sin kone kæmper med sig selv og med fastholdelsen af gudstroen.

Efter denne korte introduktion til filmen vil du så mene, at kristusfiguren er et positivt eller negativt symbol? Hvorfor?

Hvordan tror du synet på religion og særligt kristendom var på Bergmans tid?

P. A. Lundgren, kulisse fra *Det Syvende Sejl*, 1956, blandede teknikker på lærred, pap og krydsfiner, 147 x 154 cm.

©Troels Jeppe, installationsbilleder fra udstillingen

Kulissen blev lavet til Bergmans film *Det syvende sejl* fra 1957. Billedet er malet i en middelalderlig stil inspireret af den svenske kirkemaler Albertus Pictor.

Hvilken effekt har det, at man forsøger at skildre en tidligere tidsperiode i tiden efter?

Det syvende sejl handler ligesom *Lys i mørket* om gudstro, og liv og død. Bergman arbejder generelt med mange af de samme temaer i sine film.

Hvorfor mon Bergman arbejder med de samme temaer gang på gang?

Er de temaer som Bergman arbejder med stadig relevante i dag? Hvis ja, hvordan?

Maria Finn: *Sommeren efter Monika*, 2007, video, 05:32 min.

©Troels Jeppe, installationsbilleder fra udstillingen

Finns video er baseret på filmen *The Summer with Monika* (1953) af Ingmar Bergman. I videoens voice-over oplæses fragmenter fra Per Anders Fogelströms romanen *The Summer with Monika* (1951). Finn har altså taget en allerede eksisterende fiktion og gjort det til sig eget.

Kan man få noget ud af videoen uden at have set filmen eller læst bogen?

Kan det være en fordel at se på kunst uden at have baggrundsviden om det?

Videoen er en blanding af tegninger og videoer fra naturen i Helsinki og på Ornö. Der blandes altså forskellige medier som video, fotografi og tegning.

Hvilken effekt har det, at Maria Finn blander forskellige medier i sin video?

Har det en effekt, at der i videoen skiftes mellem sort-hvid og farver?

Videoen hedder *Sommeren efter Monika*, mens Bergmans film og Fogelströms roman begge hedder *Sommeren med Monika*.

Titlerne skildrer forskellige tidsligheder. Hvad siger det om de enkelte værker, at de er henholdsvis 'med' og 'efter' Monika?

Hanna Ljungh, *Gengældelse*, 2007, filmet performance, 029 min.

©Troels Jeppe, installationsbilleder fra udstillingen

Den filmede performance er baseret på en scene fra filmen *Jomfrukilden* (1960) af Ingmar Bergman, som er baseret på en middelalderlig ballade, dvs. et fortællende digt med lyriske indslag. En performance er når kunstneren selv udfører værket, det kan for eksempel ske foran et publikum. Sceneriet skildrer en kvinde der rykker i et birketræ for til sidst at knække det.

Træet står alene foran by og mark, og det fremstår enormt skrøbeligt.

Hvordan bruger Ljungh naturen? Og hvilken symbolik har træet?

Der er en by med beboelse i baggrunden, hvorfor kan det være?

Værkets titel er *Gengældelse* på dansk, som handler om det at gengælde noget det vil sige at hævne sig. Men på den anden side kan man også gengælde en god gerning.

Hvordan kan videoens indhold kobles til denne titel?

Kvinden i videoen er klædt meget kønsneutralt og simpelt.

Hvorfor er hun klædt så neutralt, som hun er?

Værket iscenesætter kontrasten mellem idyllisk natur og de voldsomme bevægelser, og mellem menneske og natur.

Hvordan kan man karakterisere henholdsvis menneske og natur?

Hvordan går det, når mennesker forsøger at tage magten og kontrollen over naturen?

Magdalena von Rudy, *Persona Syndrom*, 2005, videoinstallation, 07:00 min.

©Troels Jeppe, installationsbilleder fra udstillingen

Videoinstallationen bruger en scene fra Ingmar Bergmans film *Persona* (1966). Hovedpersonerne i Bergmans film er kvinderne Elisabet og Alma. Elisabet får et sammenbrud og er derefter fuldkommen tavs. Alma får til opgave at tage sig af hende. I von Rudys videoinstallation genskaber de to kvinder en specifik scene, hvor Alma fortæller Elisabet om en erotisk oplevelse hun har haft med en fremmed mand.

Videoen er en genskabelse af en specifik scene i Bergmans film.

Hvilken effekt har det at vide, at videoen er en genskabelse af et klip fra en anden film?

Kan man sige noget nyt på baggrund af noget gammelt?

Den lyshårede kvinde forbliver tavs og ser nedad hele videoen igennem.

Hvordan kommer de to kvinders roller til udtryk gennem værket?

Hvordan kan tavshed larme?

De to kvinder er selv beskuerer til Bergmans film afsløres det længere inde i værket.

Hvilken effekt har dobbeltheden i, at man som beskuer ser dem være beskuerer til en film?

Videoens lysætning er meget mørk og dramatisk, og alt fokus er på de to kvinder.

Hvilken stemning kommer der frem af denne opsætning?

YLVA SNÖFRID, Snöfrid og det seende sted, 2010, installation
& Malerens øjne, 2010, diptykon, olie på lærred.

©Troels Jeppe, installationsbilleder fra udstillingen

Snöfrids bidrag består af to værker, der indgår i en samlet installatorisk helhed. Den ene del består af en marionetdukke og et teater. Det andet værk er et diptykon, altså et todelt maleri. Installationen skelner mellem spejljverden og vores verden, som Snöfrid arbejder med. Værkets skildrer i sin helhed fiktion, det man forestiller sig, og fakta, det man fysisk ser.

Værket er som mange af de andre værker i udstillingen placeret frit ude i rummet, hvor man kan gå rundt om det fysisk.

Hvilken effekt har det, at man kan interagere med værket og gå rundt om det?

Hvad ser du, når du ser gennem teateret og ud på resten af værket?

Værket på væggen er et maleri af kunstneren, Ylva Snöfrids egne øjne.

Ser kunstneren på os, eller ser vi på hende?

Hvilke forskellige beskuerpositioner kan man tage i forhold til værket?

Teateret havde og har både stor betydning for Bergman og Snöfrid.

Hvilken sammenhæng er der mellem film, teater og billedkunst?